

כיתת "המסלול" בתיכון ולדורף הרדוף צעדה בשלוש השנים האחרונות במסלול לימודים ייחודי שהגיע לשיאו בחודש מאי האחרון עם העלאת מופע הסיום שלה: ההצגה "קרובן" בבימויו של יונתן לוי. המופע עלה שלוש פעמים, לראשונה ב"האנגר אדמה" אשר במצפה רמון ופעמיים נוספות בהרדוף. המופע, שנחווה כפרובוקטיבי על-ידי חלק גדול מהצופים, עורר סערה וחשף תהום אידיאולוגית בקרב קהילת בית-הספר. בגליון הנוכחי של אדם עולם אנו מביאים את הסיפור מזווית מסוימת שלו – הזווית של יוצרי המופע. אנו מקווים שבגליונות הבאים נוכל להביא צדדים נוספים

מה זה תיאטרון חינוכי?

פרופ' שמעון לוי מראיין את יונתן לוי, במאי ההצגה "קרובן"

החבורה הזאת עבדה שלושה שבועות במצפה-רמון, והתוצאה, לפחות מבחינה טכנית, הייתה מעולה. נפלא ממני איך מקהלה מדברת-ונעה הצליחה לשמור בזכו הצלחה על דיקציה, על מקצב ואחידות, על הבנה של טקסט מטפורי, אירוני, מושחז ומצחיק; טקסט שמתגרה בתחום הרוחני ומאתגר את הרוחני-בלוף. מבחינה תיאטרונית המופע הזה, קורבן, מתח את גבולות ההיצג, את גבולותיו החלקלקים-מתקתקים של רוב התיאטרון הישראלי, את הזעיר-בורגנות הגלובליסטית צדקנית-מתחסדת – ובעיקר משעממת – של רוב-רובו של התיאטרון האנתרופוסופי מדורנאך ועד שטוטגרט, בעצם של רוב ההצגות בעולם המערבי. הוא שאל באמת איפה כאן הגבול? של האמירה? של האתיקה? של האסתטיקה? הוא התגרה ב"מותר", הציג את "האסור", והתשובה הנכונה, כמו בשיר ההוא משנות החמישים: "הגבול הוא בלב כל חייל", וכאן – בלב כל שחקן וצופה. הרי איש לא חשב באמת שבריאותה של נערה כלשהי, ודאי לא של תום-לי, עומדת בסכנה. מי שהועמדו בסכנה הם הצופים, תמימים או מיתממים. אז מה בעצם הבעיה? מדוע התערב הקהל בהצגה שראית? אי-הבנה? חוסר ניסיון בצפייה בתיאטרון רדיקלי? מסעיר? התקוממות אתית, חצי-דרמטית, חצי-אמיתית בנעשה על הבמה? אני עצמי פרשתי ברעש פעמיים מהצגות, מסיבות אתיות, כלומר במחווה של "אל תעשו דברים כאלה בנוכחותי", "אני מתקומם". האישה ששברה את הכללים בהצגה שראיתי, שברה קצת כמו יונתן, והצטרפו אליה עוד, שירתה את המופע. נענתה לאתגר, אולי לא הבינה, אבל הגיבה, התנגדה. ודאי היו לה כל מיני מניעים. אבל בדיוק בשביל זה יש תיאטרון. לא להרדים. לעורר.

שאלתי את יונתן כמה שאלות. הנה התשובות.

כיצד צריך לטפל ברוע בתיאטרון?

כשאתי פי, מחנך הכיתה, העלה את הרעיון לעשות הצגה על לוציפר, אהרימן וסורת, עלו לי רעיונות, דימויים ותמונות טובות בקשר לשני הכוחות הראשונים, פרי התמודדות מודעת עם הכוחות האלו בתוכי. אך הניסיון להבין את סורת נותר ברמה אינטלקטואלית בלבד וגם זה לא בבהירות מספקת. הדבר הראשון שהיה לי ברור, הוא שאין להציג את הרע כ"רע", כלומר

גילוי נאות: יונתן הוא בני ואני, משום-מה, בעדו. חוץ מזה, אני רואה בו את אחד מאנשי התיאטרון היחידים בארץ, שהם רדיקלים יותר ממני. יונתן הוזמן על-ידי כיתת י"ב 2 בבית-הספר בהרדוף לכתוב ולביים מחזה על הרוע בריש רבתי, בזיקה לאנתרופוסופיה. קראתי בעיון את הטקסט שכתב: דיברנו עליו, זהו החלק הראשון של קרבן, ותמהתי אם הארוטיקה האפלולית והאירונית שבו אכן מתאימה לבני 18-19. הבנתי, לאור הסבריו של יונתן, ונוכחתי, בעיקר אחרי שראיתי את ההצגה בהרדוף, שמדובר בקבוצה נדירה באיכותה האינדיבידואליסטית, האינטלקטואלית, היצירתית והחברתית.

אי-שם בתחום המורכב והכאוטי בין חינוך, אנתרופוסופיה ואמנות התיאטרון, יונתן פרץ כמה מוסכמות. בחינוך הוא חנך לנערות ולנערים לפי דרכם. מבחינה אנתרופוסופית הוא נהג בהם באופן הומיאופאתי, הפעיל עליהם אָרְס אמנותי לא מסוכן במינון הולם להפליא כדי לחסנם ולו-במעט מהרעל הנוטף מההוויה הישראלית, רגע לפני גיוסם לצבא. באנתרופוסופיה הוא נתן בקרבן שיעור מאלף ומרגש לתלמידים וגם לקהל, בהתמודדות דווקא עם קסמו של הרוע, עם פיתויו האסתטי, ואפילו, רחמנא ליצלן – האתי. כך עשו מחזאים מאווריפידס דרך ברטולט ברכט ועד חנוך לוין. הם הבינו שהרוע מושך, מפתה וקוסם, ולעתים קשה לזהותו. אצל כל אלה מועלה קורבן תמים. האם זוהי התרסה נגד הסתמיות של ההקרה? למען מי? באשר לאמנות התיאטרון:

היה לי ברור, שאין להציג את הרע כ"רע", כלומר באופן דידקטי, שיפוטי, מוסרני ואזהרתי, כמו שיעורי תודעת-אויב בצבא. הפריבילגיה של האמנות, כשהיא באה לטפל בשאלת הרוע, היא להראות דווקא את הצד הקוסם, העוצמתי, המפתה ואפילו החיובי שלו, שבלעדי הרוע לא היה אורח קבוע ורב-השפעה בנפש האדם

נפשם בקשה כלי כסף
 כְּלִי זֶהָב וְגַגָּה עֲדִי,
 אֶךְ הַצְדִּיק יָדַע
 שֶׁהֵשֶׁהָם הוּא זִיווּ הַחִיצוֹנִי
 הוּא הַקְּלֶפֶה
 שֶׁל שֶׁקֶט הַטָּל.
 הַצְדִּיק שֶׁהִיָּה שָׁר
 בַּתוֹךְ הַנַּחַל
 עִם אֹר הַלְּבָנָה,
 שֶׁהִיָּה מִשׁוּחַח
 עִם נִשְׁמַת כָּל צִמַח בְּעִירו
 וְעַם קִיקִיוֹן הַנְּבִיא.

גַּם הַחֲלָל הַקָּטָן
 שֶׁדָּמָו נִגַּע בְּשִׁבִּיל הָעֵתִיק
 יָדַע
 שֶׁפָּאָר הַהָרִים וְצִמְרוֹת הַפֶּסֶף
 וְכַפַּת הַכֶּתֶם
 הֵם הַזֶּהָב הַחִיצוֹן
 שֶׁל הַמְּנוֹן שֶׁלְּמָה וְדָמַעַת דּוּד.

נִשְׁמַתוֹ שֶׁל הַחֲלָל הַקָּטָן
 נִסְתַּכְּלָה בְּיוֹם הַמִּיתָה
 נִפְחָדָת
 וְטִבְעָה בְּשִׁיר הַלְּוִיִּים
 טִבְעָה בְּמִקְהָלִים.

זֹלָדָה, מֵתוֹךְ הַקּוֹבֵץ הַכְּרָמֶל
 הָאֵי-נֹרָאָה, הוֹצֵאת הַקִּיבוֹץ
 הַמְּאוּחָד תִּשְׁמָ"ה

צילום: טל גליק

ומטרתו לעורר את תודעת הצופה. נראה שיש צופים שעבורם המתח הזה היה בלתי-נסבל, ועל-כן, כמנגנון הגנה, המופע התפרש אצלם כמניפולציה או כפרובוקציה לשמה. את חוסר המודעות, ההבנה והמוכנות שלהם עצמם, למרבית הצער, הם מייחסים לתלמידים.

מעבר לזה, הביקורות נגד ההצגה, לדעתי, היו למעשה שחזור והגברה של האשמות של הורים ובעיקר מורים מהרדוף שהטיחו בכיתת המסלול מזה שלוש שנים, והעניין עם הדחפור היה הנוח ביותר לשימוש – הן לניגוח הכיתה והמחנך שלה, והן לניגוח היוזמה להקמת בית-ספר תיכון בטבעון שאני מעורב בה ושאינה מוצאת-חן בעיני חלק מאנשי הרדוף.

מה זה תיאטרון חינוכי?

כל פעילות בית-ספרית אמורה לפתח את התלמידים, וכך גם התיאטרון, שבו היעד אינו צריך להיות דווקא הצגה מקצועית או פורצת דרך. אבל אין בהכרח סתירה, מכיוון שכל כיתה זקוקה למשהו אחר. לעובדה שתלמידים הרימו הצגה שאין לה שום דמיון ל"הצגות בית-ספר" היה כאן ערך עצום. לקחת חלק במופע שמבקש להסתכן, להעז ולמצוא שפה אמנותית בלתי-מקובלת, בקיצור – לפעול בשדה ובסטנדרטים של אמנות ולא של בית-ספר, מבלי להסתפק בחינניות של העלאת מחזה בפורמט מוכר – היה במקרה של הכיתה הזאת הכרח חינוכי.

עוד היבט קשור לסגנון ההצגה. מעבר ליתרונות של העיסוק הבלתי-נפוץ בטקסט על טהרת השירה, הרימראשית התהליך מחנך הכיתה סבר שהדבר המתאים ביותר לתלמידיו היא עבודת אנסמבל ודיבור במקהלה, סוגה המתמקדת בקשב לקבוצה ולא בזמן הבמה האישי או בעבודה על תפקידים אינדיבידואליים. אין לי ספק שהייתה כאן התאמנות חינוכית ממדרגה ראשונה. העומק של החומרים, תנאי העבודה האינטנסיביים – ובסופו של דבר גם הסערה שלאחר-כך – היו כולם שיעורים מאלפים – להם וגם לי.

מה שעורר את עיקר הזעם הייתה התחושה שהנערה הייתה בסכנה

ברור שהייתה בהצגה חריגה בשפה האמנותית. המערכה האחרונה אכן הייתה קשה לעיכול. אני עצמי התקשיתי לשאת אותה. יש מעבר משפה של תיאטרון, בחלק הראשון, שבו טקסט הקרבן נעשה בצורה סמלית לשפת המיצג הפרפורמטיבית בחלק השלישי, שבו עוצמת הדברים היא בהיותם מה שהם, בתוך שימוש מכוון בפער מזערי בין האקט לבין משמעותו. המעבר הזה נעשה כדי שהצופה יחוה דברים שונים וכדי ליצור התרחשות שונה. אך הנערה לרגע לא הייתה בסכנה. החלק הראשון,

באופן דידקטי, שיפוטי, מוסרני ואזהרתי, כמו שיעורי תודעת-אויב בצבא. הפריבילגיה של האמנות, כשהיא באה לטפל בשאלת הרוע, היא להראות דווקא את הצד הקוסם, העוצמתי, המפתה ואפילו החיובי שלו, שבלעדיו הרוע לא היה אורח קבוע ורב-השפעה בנפש האדם. להראות את היופי, הגאונות, השגב של לוציפר; העוצמה, ההבטחה לביטחון והתחכום המהפנט של אהרימן – זו הייתה הכוונה. מהלכים אמנותיים שיהדהדו את פעולתם של כוחות רוחניים בנפש האנושית; העלתם וזימונם בצורה מודעת היא משימה שתיאטרון, כאמנות מובהקת של הנוכחות וההווה החי, מסוגל לה יותר מכל אמנות אחרת, ועל-כן גם מחויב לה.

נכון לעשות את זה עם תלמידי תיכון?

התלמידים הללו, בני 18 ו-19, נשלחים לצבא, מקבלים נשק ואת האחריות לקבוע את גורלם של אנשים אחרים. יש להם זכות ההצבעה לכנסת. הטענה שמוקדם להם לעסוק בשאלת הרוע לפני ולפנים היא לדעתי מגוחכת ואפילו בלתי-מוסרית.

ומה לגבי הטענה האחרת שעלתה, לפיה בגיל הזה אין לעסוק בתכנים אזוטריים או בתיאטרון עם יומרות אזוטריות?

שכשתלמידי תיכון מעלים מופע שעניינו התמודדות אזוטריית של הנשמה עם כוחות הרוע ועם האפשרות לתחייה, מתעוררת שאלת הפער בין המבצעים, הטקסט והבימוי. התום ושלב ההתפתחות של הנערות ושל הנערים מחריפים, על דרך הניגוד, את נוכחות הרוע על הבמה, וזה לטובת המופע – אבל האם זה נכון מוסרית? אין ספק שרוב התלמידים בגילם לא היו יכולים להעלות את המופע הזה. אבל מעבר להנחיות והרגישויות הכלליות של מה נכון לכל גיל, חינוך הוא עניין ספציפי וקונקרטי, ולכיתה המסוימת הזו המופע התאים, הודות לשילוב של אינדיבידואלים יוצאי-דופן, תהליך חינוכי שגם הוא יוצא-דופן ואולי גם תולדה של עידן ההתעוררות המוקדמת. רמת הביצוע היוצאת מן הכלל שלהם, שנבעה מחיבור אינטואיטיבי לתוכן, וממסירות ורצינות בעבודה ומהבנה מעמיקה, היא עדות לכך, ולא היחידה.

אחת הטענות הפרועות ביותר שהועלו בעקבות המופע היא, שהפנטזיה את התלמידים בשטיפת מוח ובמניפולציות, כדי שימשו צינור למגלומניה האמנותית של היוצר. מעבר לזה, שאלת הרצון החופשי בין שחקנים לבמאי ראויה לתשומת-לב בכל הפקה, וביתר שאת בהפקות בית-ספריות. הטענה על מניפולציה היא בעיני השלכה מעניינת. הרוע, כאמור, מוצג במארז רב-משמעי, מפתה ועוצמתי, כשהמתח בין הקסם האסתטי לתוכן המצמרר מכיוון,

לחינוך-ולדורף תרומה גדולה, לא רק לקהילה הסגורה, אלא לקהילה בכלל. הזמן קורא לפתוח את שערי הקהילה. כיום יש לכך התחלות מעודדות, אך דרוש האומץ לפתוח את האנתרופוסופיה לעולם. מה שאני מציעה זה לבחור שאלת מחקר בנושא אותנטי לכלל קהילת ילדי העולם. לאנתרופוסופיה יש מתנות גדולות לתת, וצריך למצוא את הדרך לממש אותן. ◌

הערות ומראי מקומות

* **נְשִׂיּוּדָע לְשִׂאֹל – אֵת פֶּתַח לוֹ מֵתוֹךְ הַהֲגָדָה שֶׁל פֶּסַח.** במקור: נְשִׂאֵינוּ יוֹדָע לְשִׂאֹל (1) **הַתְּקוּפָה הַחֲמִישִׁית וְהַשִּׁישִׁית – לְפִי מִדַּע-הַרוּחַ, הָאָדָם וְהָעוֹלָם נִמְצָאִים בְּעִיצוּמוֹ שֶׁל תְּהִלָּתְהוֹן הַתְּפִתְחוֹת שֶׁהִתְגַּשְׁמוּת הָאָדָמָה הֵיא הַשֶּׁלֵב הַרְבִּיעִי שֶׁלּוֹ. בְּשֶׁלֵב הַהִתְפַתְחוֹת הָרִאשׁוֹן, אֲשֶׁר נִקְרָא בְּמִדַּע הַרוּחַ "שֶׁבִתָּאֵי קִדְמוֹן", הוֹנְחוּ הַיְסוּדוֹת לְגוֹפוֹ הַפִּיִּסִי שֶׁל הָאָדָם וְהוּא הִגִּיעַ לְרֵמֶת תּוֹדָעָה שְׁנִיתוֹן לְהַשׁוּתָה לְמַמְלַכַת הַמִּינֵרָלִים שֶׁל זְמַנְנוּ; בְּשֶׁלֵב הַהִתְפַתְחוֹת הַשֵּׁנִי, שֶׁנִּקְרָא "שֶׁמֶשׁ", נוֹצֵר הַגּוּף הָאֶתְרִי שֶׁל הָאָדָם וְזֶה אֶפְסָר לוֹ לְהִגִּיעַ לְרֵמֶת תּוֹדָעָה שְׁנִיתוֹן לְהַשׁוּתָה לּוֹ שֶׁל מַמְלַכַת הַצְּמָחִים; בְּשֶׁלֵב הַהִתְפַתְחוֹת הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁנִּקְרָא "יֵרַח", הַתּוֹסֵף לְאָדָם הַגּוּף הָאֶסְטְרָאֵלִי (גּוּף הַנֶּפֶשׁ) וְהוּא הַתְּפַתַח בּוֹכּוֹת לְרֵמֶת תּוֹדָעָה שְׁנִיתוֹן לְהַשׁוּתָה לּוֹ שֶׁל מַמְלַכַת הַחַיּוֹת. הַתְּגַשְׁמוּת הָאָדָמָה הֵיא שֶׁלֵב הַהִתְפַתְחוֹת הַרְבִּיעִי שֶׁל הָעוֹלָם וְבוֹ הַתּוֹסֵף לְאָדָם הֵיאֲנִי, בְּעִזְרָתוֹ הַתְּפַתַח הַהִכְרָה הָאֲנוּשִׁית. בְּתְקוּפָה הַחֲמִישִׁית וְהַשִּׁישִׁית הָאָדָם וְהָעוֹלָם יִמְשִׁיכוּ לְהַתְפַתַח, וּיִפְתּוּ אִיכוּיוֹת חֲדָשׁוֹת. הַיּוֹם מְגִיעִים לְעוֹלָם יְלָדִים אֲשֶׁר מְבִיאִים אִיתָם רְמוּזִים לְאִיכוּיוֹת הָאֵלֶּה. עוֹד עַל הַתְּפַתְחוֹת הָאָדָם וְהָעוֹלָם רְאוּ בְּמִדַּע הַנִּסְתָּר בְּקוּי הַעִיֻּקְרִיִּים, הוֹצָאֵת תֵּלְתָן. פָּרָק 4, עִמּוּדִים 86 - 183.**

(2) **אֲהִרִימֵן וְלוֹצִיפֵר – שְׁתֵּי יִשׁוּיוֹת אֲשֶׁר נוֹטְלוֹת חֶלֶק בְּהַתְּפַתְחוֹת הָאָדָם אֲךָ גַּם מְבִיאֹת עֵימָן רֹעַ כְּאֲשֶׁר הֵן בְּלִתִּי-מְאֻזְנוֹת.** אֲהִרִימֵן, אֵל הַחוּשֶׁךְ בְּמִיתוֹלֹגִיָּה הַפְּרָסִית, מִיִּיצֵג נְטִיָּה חוֹמְרִינִית בְּלִתִּי מְאֻזְנוֹת. לוֹצִיפֵר, "נוֹשֵׂא הָאוֹר" בְּלִתִּינִית, מִיִּיצֵג נְטִיָּה רוֹחִינִית בְּלִתִּי-מְאֻזְנוֹת. תְּפִקֵּד הָאָדָם הוּא לְאֹזֵן בְּתוֹכוֹ אֵת שְׁנֵי הַכּוֹחוֹת הָאֵלֶּה בְּאִמְצָעוֹת הֵיאֲנִי שֶׁלוֹ, וּבִכֵּךְ לְיִצוֹר אֵת הַטּוֹב.

(3) יִצָּא לְאוֹר בְּעִבְרִית בְּהוֹצָאֵת תֵּלְתָן.

(4) **הַפְּלַנְטוֹת הַחֲדָשׁוֹת – הַכוּוֹנָה הֵיא לְשִׁלוֹשׁ מְאַרְבַּעַת הַפְּלַנְטוֹת הַחִיצוֹנוֹת בְּמַעֲרַכַת הַשֶּׁמֶשׁ: אֹרְנוֹס, נֶפְטוֹן וְפְלוֹטוֹ.** פְּלַנְטוֹת אֵלֶּה נַחֲשָׁבוֹת חֲדָשׁוֹת בְּמוֹבֵן הַמַּחְקָרִי, כִּיּוֹן שֶׁהַמַּחְקָר הַמְדַעִי-רוּחִי שְׁבִיעֵצ שְׁטִינֵר הַתְּמַקְדֵּד בְּשִׁבְעַת הַפְּלַנְטוֹת הֵיאֲנִי שְׁנֵי: יֵרַח, חֶמָה, נֶגַח, שֶׁמֶשׁ, מְאָדִּים, צֶדֶק, שְׁבִתָּאֵי.

(5) יִצָּא לְאוֹר בְּעִבְרִית בְּהוֹצָאֵת נִיצַת הַשַּׁחַר.

(6) יִצָּא לְאוֹר בְּעִבְרִית בְּהוֹצָאֵת בְּדוּלְחָ.

ועם שרון הוא מעורכי אדם עולם noam@adamolam.com

"הלוציפרי", הוא חושני, אקסטטי, ססגוני, שכרוני, מבקש לסחרר את הצופה בטקסט, מוזיקה, מחול, צבע וריח. אך בחלק השני, "האהרימני", הפולחן הוא של יום-יום, מבוסס על חפצים ממש ועל פעולות ריאליסטיות, ולא על ייצוגים; אין בו מילים או מוזיקה או קישוטים אמנותיים כמעט. התוצאה – המקווה לפחות – היא שאת הפער האמנותי הצופה משלים בדמיונו; וכך הוא רואה דחפור אך חווה מפלצת חיה, רבת כוח ותבונה; הצופה חש כמו לראשונה את הכוח המצוי מעבר למכונה ומולך על המכונות כולן, ושעמו בחרנו לחלוק את חיינו, להתמסר לו ולהקריב לו את עצמנו.

האם נערכת מראש לאופציה שמישהו מהקהל יתערב בהצגה?
כן, חשבתי שזה יכול לקרות ודיברתי על זה עם תום-לי. בעיני "חילוץ" היא תגובה לגיטימית, אם כי לא אופטימלית. הקהל רואה משהו נורא ונחלץ לעזרה. אך בשם טוב-הלב וחרדה מוסרית, הוא מפסיד ומונע מהדמות את האפשרות לצאת מהקבר בכוחות עצמה, שזו בעיני החוויה הפנימית הרצויה. זה כמו לשלוף את הזחל מהגולם בשם החמלה ולא לתת לו להפוך לפרפר. מניעת המוות בכל מחיר היא סימן מובהק להומניזם חילוני, שמעמיד בראש ערכיו את קדושת החיים אך מוגבל הן מבחינת תפיסת החיים והן מבחינת תפיסת הקדושה, ועל אף המעלות האתיות של חסידיה הוא בעיני גם ביטוי של חוסר אמון בעולם, בחיים ובמוות ובאפשרות לתחייה וטרנספורמציה. אתה מבין – ההצגה היא אמנם קשה, אפילו מזעזעת, אך בשום אופן לא פסימית. ◌ זו הצגה חינוכית. ◌

פרופ' שמעון לוי איש תיאטרון, כותב ומתרגם.
levysh@post.tau.ac.il

**נפתחה ההרשמה לשנת המבוא ללימוד והתנסות בדרך האנתרופוסופיה
שנת תש"ע 2009-10 בבית הספר "שקד" בטבעון**

- הסמינר מיועד להורים המעוניינים להעמיק את היכרותם עם האנתרופוסופיה ועם חינוך וולדורף, ולכל אדם הרוצה להעמיק את היכרותו עם ישות האדם והעולם מתוך האנתרופוסופיה. הסמינר כולל לימוד והתנסות בתחומים הבאים:
- הכרת האדם והעולם לאור מדע הרוח האנתרופוסופי
 - אמנויות – מוזיקה, ציור, פיסול, אוריתמיה, עיצוב הדיבור ודרמה
 - חינוך בגישה אנתרופוסופית (חינוך ולדורף)
 - לימודי ביוגרפיה

שנה"ל
תיפתח
ב 13.10.09

מורי הסמינר: אורי בן דוד, אלון ירושלמי, דליה פז, דניאל זהבי, מאיה ענבר, נועה ברקת, ערן פז, רעיה אור ותמיר מור
ימי הלימוד: ראשון ושלישי 16:00-21:30 ושישי 09:00-11:15

בספטמבר נקיים שני ערבי מבוא פתוחים לקהל הרחב בשעות 16:00-19:00: 08.09.09 בנושא הדרך האנתרופוסופית 15.09.09 בנושא זוגיות והורות

הסמינר מהווה שנת מבוא ובסיס להמשך לימוד בכל ההכשרות האנתרופוסופיות הקיימות בארץ * אפשר ללמוד גם בתוכנית חלקית

לפרטים והרשמה: איריס גל – 077-8300332, 052-5535209, galibii@gmail.com